

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 08.02.2006
KOM(2006) 40 konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE

**ČTVRTÁ NÁRODNÍ ZPRÁVA EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ PRO RÁMCOVOU
ÚMLUVU ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ O ZMĚNĚ KLIMATU**

(zpráva požadovaná podle článku 12 Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu)

{SEK(2006) 138}

Obsah

1.	Shrnutí	3
1.1.	Vnitrostátní okolnosti.....	4
1.2.	Inventura skleníkových plynů.....	4
1.3.	Politiky a opatření	4
1.4.	Projekce.....	5
1.5.	Posouzení zranitelnosti, dopadů změny klimatu a dodatečných opatření.....	6
1.6.	Výzkum a systematické pozorování.....	6
1.7.	Finanční zdroje a transfer technologií.....	7
1.8.	Vzdělávání, školení a veřejné povědomí	7

1. SHRNUTÍ

Čtvrtá národní zpráva Evropského společenství je vypracována podle článku 12 Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC).¹

Evropská unie s 25 členskými státy se již řadu let usilovně snaží bojovat proti změně klimatu, ačkoli způsobuje pouze 14 % celosvětových emisí skleníkových plynů. Rozhodná politika na vnitrostátní úrovni podporuje příkladnou vedoucí úlohu EU, kterou tvoří rozsáhlý soubor politických a legislativních opatření na úrovni EU zaváděných prostřednictvím Evropského programu pro změnu klimatu (ECCP). Každý členský stát dále zavádí řadu vnitrostátních opatření, která jsou popsána v jejich vlastních zprávách. Program ECCP zasahuje všechna hospodářská odvětví a definuje politiku týkající se odvětví domácností, průmyslu, obchodu a dopravy.

Politika EU v oblasti klimatu nekončí rokem 2012. Existuje řada politik EU, které budou mít důležitý dopad i po uplynutí období prvního závazku v rámci Kjótského protokolu. Systém EU pro obchodování s emisemi skleníkových plynů bude pokračovat i po roce 2012. Již v říjnu 2005 byla zahájena druhá fáze Evropského programu pro změnu klimatu, která bude zahrnovat také zachycování a uchovávání uhlíku, osobní silniční dopravu, letectví a strategie přizpůsobování se účinkům změny klimatu. Tyto politiky vysílají odvětvím průmyslu, vládám členských států a širší mezinárodní komunitě jasný signál, že EU je odhodlána bojovat proti změně klimatu a že od všech svých orgánů, podniků a občanů očekává, že se na tomto boji budou podílet.

Evropská komise je rozhodnuta provádět zmíněná opatření na boj proti změně klimatu, přičemž bude rovněž zvažovat dopady na hospodářský rozvoj EU a na dobré životní podmínky občanů. Konkrétně Komise přezkoumá pokrok a bude hledat nová opatření na systematické využívání nových hospodárných možností na snižování emisí v synergii s lisabonskou strategií².

Strategie navržená Evropskou komisí ohledně dalších opatření po roce 2012 zdůrazňuje potřebu širší účasti jednotlivých zemí a odvětví, rozvoje technologií s nízkým podílem uhlíku, nepřetržitého a rozšířeného využívání tržních mechanismů a potřebu přizpůsobení se nevyhnutelným dopadům změny klimatu.

Na mezinárodní úrovni EU napomáhá zemím mimo Unii snížit jejich emise skleníkových plynů. V současnosti pracuje se zeměmi po celém světě a snaží se jim pomoci se zaváděním obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti, čímž má být dosaženo vyšší kvality života a udržitelného rozvoje. EU finančně podporuje různé programy včetně využívání sluneční energie při zajišťování čisté pitné vody pro Sahel, zlepšení energetické účinnosti a využívání obnovitelných zdrojů v Číně, projekty zalesňování na vytváření příjmů z mechanismů čistého rozvoje v Jižní Americe a posílení kapacity indických institucí týkající se změny klimatu.

---

¹ Na základě rozhodnutí Rady 94/69/ES ze dne 15. prosince 1993 o uzavření Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (Úř. věst. L 33, 7.2.1994)

² KOM(2005) 35 konečném znění, 09.02.2005 - Sdělení Komise pro Radu, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů „Jak zvítězit v boji proti celosvětové změně klimatu“ http://europa.eu.int/comm/environment/climat/pdf/comm_en_050209.pdf

Dosud EU dosahovala dobrých výsledků. Další pokrok závisí na tom, jak rychle a důkladně členské státy provedou právní předpisy Společenství a vnitrostátní opatření. Celkové projekce EU-15 ukazují, že cíle z Kjóta lze splnit, pokud členské státy provedou plánovaná dodatečná vnitrostátní opatření a budou využívat pružné mechanismy.

Splněním kjótských závazků však úsilí EU nekončí. EU prosazuje větší snížení emisí v následujících desetiletích, aby se zastavila celková změna klimatu. EU je odhodlána podílet se spravedlivou měrou na celosvětové snaze snížit lidský vliv na klimatický systém.

1.1. Vnitrostátní okolnosti

- Institucionální systém Evropské unie je jedinečný, neboť 25 členských států převádí v některých záležitostech část své suverenity na nezávislé a instituce.
- V letech 1995 až 2002 vzrostl hrubý domácí produkt (HDP) v EU-15 v nominálním vyjádření o 18 % (průměrný roční nárůst o více než 2 %), a následně se také zvýšil tlak na emise skleníkových plynů.
- Energetická náročnost se od roku 1990 značně snížila.
- Obnovitelné zdroje v současné době přispívají k dodávce energie 6 procenty a očekává se, že tento podíl během příštích pěti let značně vzroste.
- Klesá využívání zemědělské půdy a neustále se zvětšuje oblast využívaná pro účely lesnictví.

1.2. Inventura skleníkových plynů

- Celkové emise skleníkových plynů v EU-25 (bez přechodu ze zemědělského využívání půdy na využívání půdy pro účely lesnictví) klesly v letech 1990 až 2003 o více než 5 %. V EU-15 klesly ve stejném období o téměř 2 %.
- Během posledních pěti let byly průměrné celkové emise EU-15 téměř 3 % pod úrovní z roku 1990.
- Emise oxidu uhličitého (CO₂) a dalších skleníkových plynů vzrostly v EU-15 v roce 2003 o 1,3 % ve srovnání s rokem 2002. To bylo způsobeno především zvýšeným využíváním uhlí při výrobě elektřiny v roce 2003.

1.3. Politiky a opatření

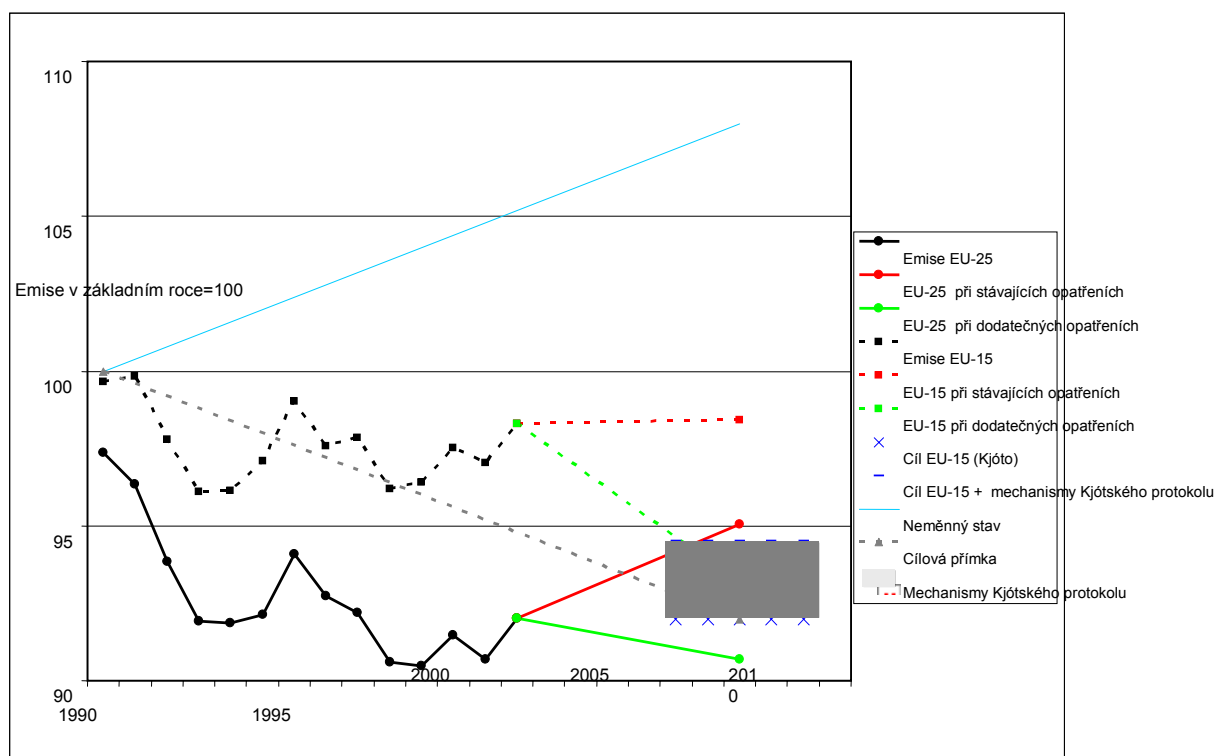
- V roce 2005 byl v EU zaveden první mezinárodní systém na světě pro obchodování s emisemi CO₂.
- Provádí se převážná většina politik a opatření označených Komisí za priority EU na základě prací v rámci Evropského programu pro změnu klimatu (ECCP) I.

- ECCP je nadále hlavním politickým rámcem pro řešení problematiky změny klimatu, přičemž se ve své druhé fázi zaměřuje především na odvětví dopravy (včetně letectví a emisí z vozidel), zachycování a uchovávání uhlíku a úlohu EU při snižování zranitelnosti a prosazování schopnosti přizpůsobení se.
- Ve většině odvětví zavedlo Evropské společenství nová politická opatření.
- Návaznost na mechanismy Kjótského protokolu zajistí, že systém EU pro obchodování s emisemi rovněž přispěje k transferu technologií do rozvojových zemí.
- Opatření Evropského společenství posiluje a podporuje velký počet vnitrostátních opatření na zmírnění změny klimatu.

1.4. Projekce

- Plánuje se, že emise skleníkových plynů v EU-25 budou díky prováděným opatřením v roce 2010 5 % pod úrovní z roku 1990.
- Plánuje se, že v roce 2010 klesnou díky prováděným opatřením emise skleníkových plynů v EU-15 bez LULUCF o 1,6 % pod úroveň základního roku. Započtou-li se též snížení, jichž členské státy hodlají dosáhnout prostřednictvím mechanismů Kjótského protokolu, budou plánované emise v roce 2010 o 4,1 % nižší než emise v základním roce.
- Pouhé provedení stávajících a dodatečných navržených opatření by mělo v roce 2010 zaručit snížení emisí skleníkových plynů v EU-25 o 9,3 % oproti úrovni roku 1990 a snížení emisí v EU-15 o 6,8 % oproti úrovni v základním roce. Využitím mechanismů Kjótského protokolu tak bude v konečném součtu v letech 2008-2012 dosaženo celkových emisí EU-15 o 8 % nižších oproti úrovni v základním roce, a budou tedy splněny celkové cíle Kjótského protokolu.

Obrázek 1: Současné a plánované emise (bez LULUCF) EU-15 a EU-25.

Poznámky: Index na ose y odkazuje na základní rok. Tím je pro většinu členských států u CO₂, metanu (CH₄) a oxidu dusného (N₂O) rok 1990, avšak pro fluorované plyny rok 1995 s následujícími výjimkami: Základním rokem pro Maďarsko u CO₂, CH₄ a N₂O je průměr let 1985-1987, pro Slovinsko rok 1986 a pro Polsko rok 1988; základním rokem pro Francii a Finsko je u fluorovaných plynů rok 1990. To znamená, že pro EU-15 a EU-25 neodpovídá hodnota za rok 1990 přesně 100. Neměnný stav popisuje plánované emise bez politik a opatření souvisejících s politikou.

1.5. Posouzení zranitelnosti, dopadů změny klimatu a dodatečných opatření

- Předpokládané zvednutí hladiny moře by mohlo mít dopad na 68 milionů lidí v EU.
- Očekává se, že se zvýší teploty, což povede k většímu počtu úmrtí v důsledku vysokých teplot v létě, avšak k nižšímu počtu úmrtí souvisejících s chladem v zimě.
- V severní Evropě se očekávají větší dešťové srážky, v jižní Evropě by následkem nižších srážek mohlo častěji docházet k obdobím sucha.
- Evropská komise se podílí na některých činnostech souvisejících s přizpůsobováním se, a to prostřednictvím rozsáhlých systémů EU pro včasné varování před záplavami a lesními požáry.
- V rámci Evropského programu pro změnu klimatu se plánují další práce související s přizpůsobováním se.

1.6. Výzkum a systematické pozorování

- Rozpočet pro tematickou oblast šestého rámcového programu, která se týká změny klimatu, je 2,12 miliard EUR. Tato částka se v sedmém rámcovém programu zvýší.
- Mezinárodní spolupráce je nedílnou součástí prioritních tematických oblastí.

- Evropská unie podporuje širokou škálu projektů souvisejících s vědou o klimatu, dopady, přizpůsobováním se a zmírňováním.
- Společné výzkumné středisko Evropské komise (GŘ Společné výzkumné středisko) zaměřilo své výzkumné činnosti na hlavní oblasti politiky včetně změny klimatu.
- EU jako součást skupiny pro pozorování Země (GEO) usiluje o jedinečnou úroveň koordinace a harmonizace systémů pozorování Země a o vytvoření globálního systému systémů pozorování Země (GEOSS).

1.7. Finanční zdroje a transfer technologií

- Evropská unie je velmi důležitým dárce v oblasti rozvojové spolupráce.
- Byla navržena specifická strategie a provádí se akční plán na pomoc rozvojovým zemím, které jsou partnery EU, při řešení problematiky změny klimatu.
- Bylo určeno téměř 200 projektů s celkovým rozpočtem 300 milionů EUR, jejichž důležitou složku tvoří změna klimatu.
- Výzkum a vědecko-technická spolupráce s rozvojovými zeměmi jsou klíčovým nástrojem při provádění strategie EU týkající se změny klimatu a rozvoje. Výzkumného programu Společenství (šestý rámcový program) se mohou účastnit všechny partnerské země.

1.8. Vzdělávání, školení a veřejné povědomí

- Evropská komise se řídí zásadou otevřeného vládnutí a poskytuje veřejnosti v různých podobách velké množství informací.
- Internetové stránky Evropské komise jsou souhrnným zdrojem informací o opatřeních a obavách Společenství včetně změny klimatu.
- Evropská ocenění v oblasti životního prostředí udělovaná Evropskou komisí mají být uznáním a podporou společností, které výrazně přispívají k udržitelnému rozvoji.
- Zelený týden v roce 2005 byl zcela věnován změně klimatu a svádí dohromady zúčastněné subjekty v oblasti životního prostředí, aby „nahlas přemýšlely“ o tom, jak můžeme změnit své chování.
- Členské státy EU podporují činnosti prováděné Spojenými národy podle článku 6 Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) (Vzdělávání, školení, veřejné povědomí). Od roku 2002 tyto činnosti zahrnují několik regionálních pracovních dílen a předběžný vývoj internetového informačního clearingového střediska Spojených národů, jakož i činnosti prováděné jednotlivými členskými státy na vnitrostátní úrovni.